

Evoluția comerțului exterior în regim de perfecționare activă în România în anul 2006

Analiza **fenomenului de perfecționare activă (PA)**, în contextul globalizării, trebuie să plece de la concretizarea sferei de cuprindere a operațiunilor de **outsourcing** care se referă, în general, la procurarea de inputuri materiale sau servicii din afara țării de reședință a firmei care efectuează operațiunea. Outsourcing-ul, ca metodă de lucru, oferă scurtarea perioadei de timp pentru lansarea unui nou produs, optimizarea costurilor de producție, exploatarea rapidă a resurselor necesare, accesul la forța de muncă specializată. După unele aprecieri, se consideră că în comerțul mondial, schimbul comercial în regim de perfecționare activă reprezintă circa 40 %.

Companiile din statele dezvoltate au elaborat și aplicat strategii și politici economice și comerciale pentru delocalizarea, (transferul în statele în curs de dezvoltare) unor activități productive sau segmente ale acestora, în scopul valorificării oportunităților ce derivă din avantajele comparative la nivel mondial, desigur, din rațiuni de eficiență economico-socială și de sporire a competitivității pe piețele externe, care pentru acestea reprezintă operațiuni de prelucrare pasivă.

În același timp țările în curs de dezvoltare, prin preluarea acestor segmente, au beneficiat atât de materii prime, materiale, semifabricate, cât și de documentația tehnologică și know-how-ul necesare realizării produselor și serviciilor contractate. Astfel oferta făcută de țările dezvoltate țărilor în curs de dezvoltare, a reprezentat pentru acestea din urmă o oportunitate, contribuind în același timp atât la folosirea mai eficientă a forței de muncă cât și la ridicarea nivelului de trai din aceste țări.

În general pentru România, fenomenul de perfecționare activă (PA) a prezentat o serie de avantaje, cel mai vizibil fiind menținerea locurilor de muncă în sectoarele care produceau și exportau în regim de perfecționare activă. Dar au existat și alte avantaje, precum transferul de tehnologie care a însoțit investițiile străine, creșterea nivelului de calificare a forței de muncă și a capacității manageriale inclusiv în domeniul marketingului, precum și a competitivității, conectarea la standardele de calitate și control a acestuia, specific piețelor externe, contribuția aportului valutar rezultat la diminuarea deficitului comercial și de cont curent.

Principalele caracteristici ale comerțului exterior derulat în anul 2006 cu produse rezultate din **perfecționarea activă** sunt următoarele:

- menținerea tendinței de diminuare a contribuției comerțului exterior cu produse rezultate din perfecționare activă, la realizarea atât a exportului total cât și a importului total, în favoarea contribuției exportului și importului definitiv;
- pierderea de viteză a ritmului de creștere în cazul exporturilor implicit și al importurilor în regim de perfecționare activă a produselor textile și confecții, fenomen datorat unui complex de factori precum diminuarea competitivității ca urmare a creșterii câștigurilor salariale, aprecierii monedei naționale dar și al puternicii concurențe pe plan mondial, deținând totuși, încă o pondere majoritară;
- câștigare de viteză a ritmului de creștere pentru comerțul cu produse ale industriei construcțiilor de mașini;
- cu o pondere de 40% în total exporturi și 31% în total importuri PA, produsele industriei construcțiilor de mașini reprezentată ca a doua grupă de produse ca participare la realizarea exporturilor și importurilor în regim de perfecționare activă după produsele industriei ușoare;
- comerțul exterior în regim de prelucrare activă desfășurat cu țările membre UE deține o pondere semnificativă, în totalul comerțului exterior al României în regim de perfecționare activă chiar majoritară în cazul exporturilor;
- în cadrul comerțului desfășurat cu Uniunea Europeană, produsele industriei ușoare dețin cca. 50% din total produse în regim de PA;
- grupele care au înregistrat venituri în urma procesului de prelucrare activă sunt produsele industriei construcțiilor de mașini cu un venit de cca. 2 mld. euro, produse ale industriei ușoare cu 1,8 mld. euro și produse din lemn inclusiv mobila cu 0,3 mld. euro, restul grupelor înregistrând pierderi temporare;
- venitul realizat în cadrul grupei de produse ale industriei construcțiilor de mașini, în anul 2006, a reprezentat cca. 60% din total venit realizat.

Din analiza evoluției în anul 2006, a rezultat o menținere a tendinței de diminuare a contribuției exportului după PA la exporturile totale pe seama majorării participării exporturilor definitive, ajungând la 44,9% comparativ cu 47,9% cât a reprezentat în anul 2005. În schimb

importurile pentru PA s-au menținut practic constante în importurile globale la cca. 20%.

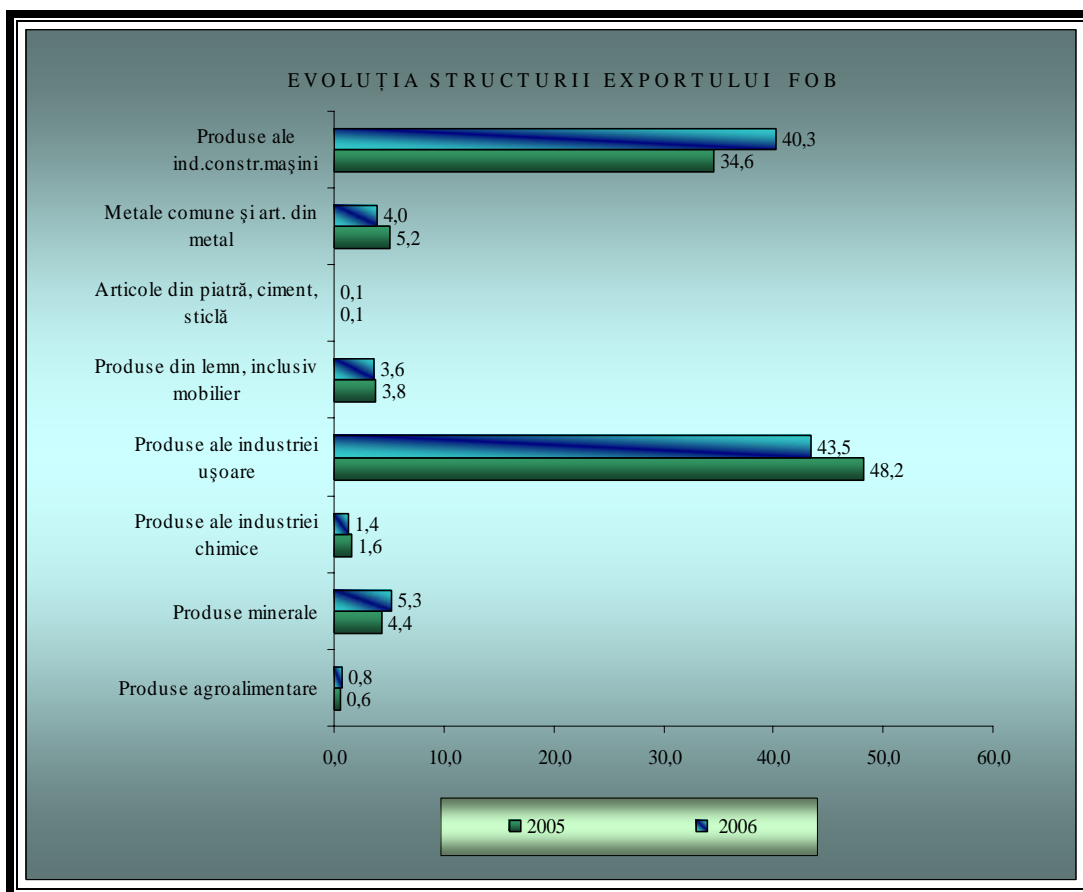
**Evoluția comerțului exterior în regim de perfecționare activă
în anul 2006**

- modificări procentuale față de perioada corespunzătoare a anului anterior -	EXPORT		IMPORT	
	2005	2006	2005	2006
TOTAL	7,4	9,0	10,2	7,1
Din care:				
Produse agroalimentare	41,7	50,1	43,0	39,7
Produse minerale	51,2	31,9	271,2	-3,5
Produse ale industriei chimice	14,5	-8,3	12,3	7,4
Produse ale industriei ușoare	-1,1	-1,8	-5,2	-4,2
Produse din lemn, inclusiv mobilier	6,8	3,2	-9,5	-8,5
Articole piatră, ciment, sticlă	-17,4	-2,8	2,0	14,4
Metale comune și articole	62,9	-15,8	24,7	26,7
Produse ale industriei construcțiilor de mașini	9,6	26,9	11,0	25,1

Exporturile după PA au crescut cu 9,0%, înregistrând o creștere superioară comparativ cu anul 2005 (7,4%), datorită majorării substanțiale a exporturilor după PA a produselor construcțiilor de mașini, agroalimentare și minerale. Exporturile după PA la metale comune și articole, produsele chimice, articole din piatră, ciment, sticlă, industria ușoară au înregistrat evoluții negative.

Principalele creșteri ale exporturilor după PA s-au înregistrat la: produsele alimentare (50,1%), combustibili minerali (32,1%), mase plastice și cauciuc (16,5%), lemn și produse din lemn (2,9%), celuloză, hârtie, carton (25,6%), mobilier (3,1%), produse din cupru (de 2,3 ori), mașini și aparate mecanice și electrice (21,7%), mijloace de transport (39,5%).

Evoluția exporturilor în regim de PA, ale industriei ușoare, s-a datorat în principal reducerii cu 6,9% la confecții netricotate, care reprezintă cca. 50% din totalul exporturilor după PA în industria ușoară.

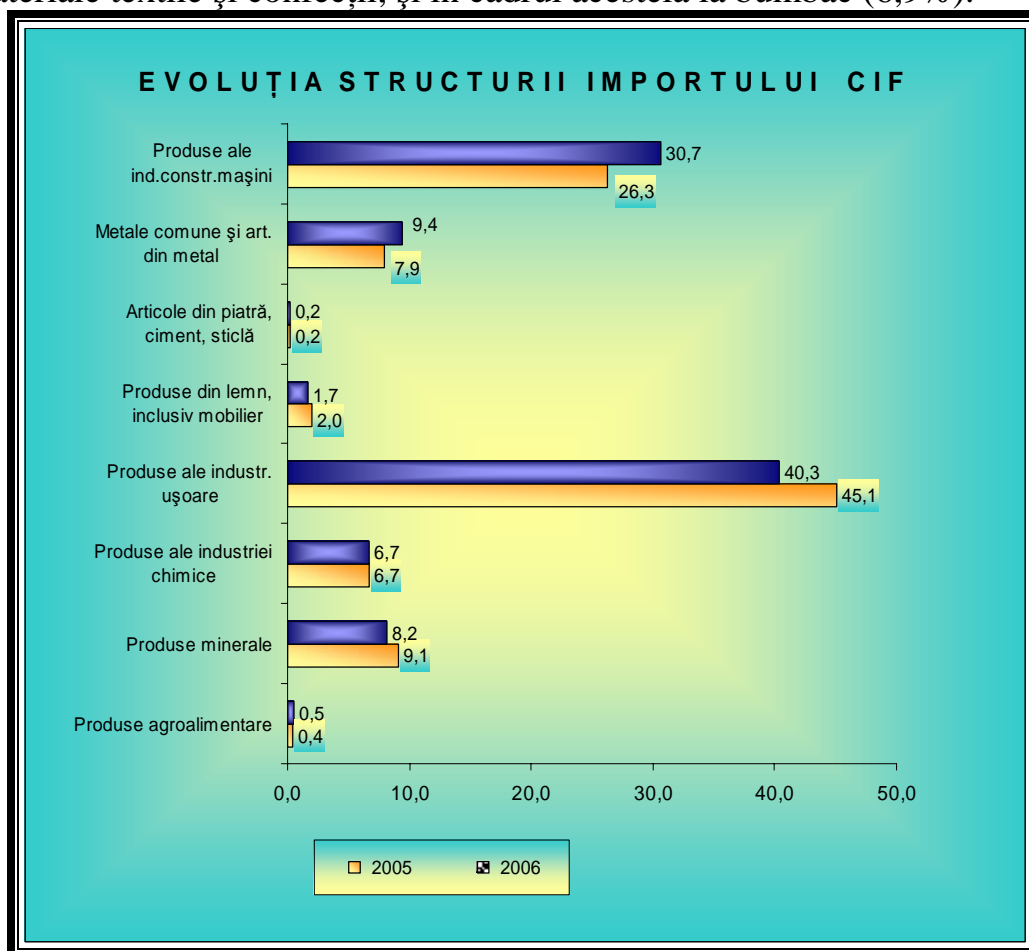

Ca urmare a ultimelor evoluții, în structura **exporturilor** după PA au intervenit modificări în sensul micșorării ponderii exportului industriei ușoare de la 48,2% la 43,5%, produselor metalurgice cu 0,8 puncte procentuale, a majorării ponderii industriei construcțiilor de mașini cu 5,7 puncte procentuale, produselor minerale cu 0,9 puncte procentuale.

În privința **importurilor** pentru PA se remarcă o ușoară reducere a creșterii cu 3,1 puncte procentuale determinată în principal de importurile de produse minerale, a căror contribuție la creșterea valorică a importurilor după PA, pe întreaga economie a scăzut de la 71,8% în anul 2005 la 4,5% în anul 2006 datorită practic, tendinței manifestate de importul de combustibili minerali.

Importurile pentru PA de produse ale **industrii construcțiilor de mașini** s-au majorat cu 25,1% în anul 2006, cu mult peste creșterea realizată în anul trecut (11,0%).

În ceea ce privește importul pentru **industria ușoară** cu o pondere de circa 40% în importurile totale, se remarcă reduceri cu 6,0% la secțiunea materiale textile și confecții, și în cadrul acesteia la bumbac (6,9%).

Ca o consecință a evoluțiilor diferențiate a importurilor pentru PA pe grupe de produse, în anul 2006 se consemnează modificări de structură a importurilor pentru PA în sensul creșterii aportului produselor construcțiilor de mașini cu 4,4 puncte procentuale și a produselor metalurgice cu 1,5 puncte procentuale. Importul pentru PA de produse ale industriei ușoare își reduce contribuția cu 4,8 puncte procentuale.

Comerțul exterior în regim de prelucrare activă desfășurat cu țările membre UE deține o pondere majoritară în totalul comerțului exterior al României în regim de perfecționare activă.

Exporturile după PA în țările UE au o pondere de circa 85,8% în total exporturi după PA, în diminuare față de anii anteriori. Contribuțiile cele mai mari sunt deținute de exporturile industriei ușoare (97,4%), materialelor de construcții (94,9%) și construcțiilor de mașini (84,5%), iar cele mai reduse sunt ale exportului după PA la produse din lemn, inclusiv mobilier (74,8).

Comerțul exterior
în regim de prelucrare activă cu țările UE în anul 2006
 - ponderi în exportul și importul grupei-

- % -

	EXPORT		IMPORT	
	2005	2006	2005	2006
Total	87,0	85,8	74,4	73,0
din care:				
Produse agroalimentare	80,2	73,9	52,0	46,2
Produse minerale	28,5	23,0	4,4	4,0
Produse ale industriei chimice	54,0	64,7	84,8	83,6
Produse ale industriei ușoare	97,3	97,4	86,6	85,5
Produse din lemn, inclusiv mobilier	75,6	74,8	91,3	89,7
Articole piatră, ciment, sticlă	93,4	94,9	80,8	84,6
Metale comune și articole	68,7	78,5	72,4	77,4
Produse ale industriei construcțiilor de mașini	86,8	84,5	74,3	69,8

Importurile pentru PA din țările UE în anul 2006 dețin o pondere de 73%, în reducere moderată față de anul 2005. S-au micșorat contribuțiile la importurile totale la produsele construcțiilor de mașini, agroalimentare și au crescut la metale, materiale de construcții.

Comerțul exterior în regim de perfecționare activă cu UE în anul 2006

- modificare procentuală față de anul precedent -	EXPORT		IMPORT	
	2005	2006	2005	2006
Total	4,1	7,5	2,1	5,0
din care:				
Produse agroalimentare	40,1	38,4	30,9	24,1
Produse minerale	83,5	6,6	80,9	-11,0
Produse ale industriei chimice	4,7	9,8	5,9	5,9

- modificare procentuală față de anul precedent -	EXPORT		IMPORT	
	2005	2006	2005	2006
Produse ale industriei ușoare	-0,9	-1,6	-7,6	-5,3
Produse din lemn, inclusiv mobilier	-2,3	2,0	-4,8	-10,1
Articole piatră, ciment, sticlă	-16,4	-1,1	-0,2	19,7
Metale comune și articole	83,1	-3,7	19,8	35,4
Produse ale industriei construcțiilor de mașini	5,8	23,5	19,4	17,6

Exportul după PA în relația cu UE s-a majorat cu 7,5% în anul 2006, comparativ cu creșterea de numai 4,1% în anul 2005.

Dinamici superioare anului trecut au caracterizat toate grupele de export cu excepția exporturilor de produse ale industriei ușoare și a articolelor piatră, ciment, sticlă și metalurgie. Creșteri mari s-au remarcat în evoluția exporturilor de produse agroalimentare (38,4%), produse ale construcțiilor de mașini (23,5%), produse ale industriei chimice (9,8%). Exporturile specifice produselor din lemn, inclusiv mobilier au cunoscut un reviriment, astfel că după o reducere cu doar 2,3% în anul 2005, acestea s-au majorat cu 2% în anul 2006.

În privința **importurilor pentru PA** în relația cu UE, se remarcă o evoluție în creștere de la 2,1% în anul 2005 la 5% în anul 2006.

Se remarcă înscrierea importurilor pentru PA pe un ritm de creștere inferior celui aferent exportului după PA.

Tendința importurilor pentru PA a fost imprimată de importul de metale comune și articole (35,4%), produse ale industriei construcțiilor de mașini (17,6%) produse ale industriei agroalimentare (24,1%). Scăderi de importuri pentru PA s-au înregistrat la produse ale industriei ușoare (5,3%) și respectiv produse minerale (11%).

În anul 2006 comerțul în regim de perfecționare activă a înregistrat un **venit** de 3593,2 mil. euro, în creștere (13,5%) față de anul 2005.

Evoluția veniturilor din comerțul exterior în regim de prelucrare activă în anul 2006*

- mil. euro -

	2005	2006
Total	3164,7	3593,2
din care:		
Produse agroalimentare	28,1	45,5

Produse minerale	-218,7	-46,7
Produse ale industriei chimice	-325,8	-377,2
Produse ale industriei uşoare	1760,2	1812,4
Produse din lemn, inclusiv mobilier	255,7	281,3
Articole piatră, ciment, sticlă	-2,0	-4,6
Metale comune şi articole	-46,4	-292,1
Produse ale industriei construcţiilor de maşini	1716,1	2214,0

* Calculat ca diferenţă între valoarea exportului şi importului

Peste medie au sporit veniturile obţinute în ramura construcţiilor de maşini (29,0%) şi apropiat de medie la produsele din lemn, inclusiv mobilier.

Venitul obţinut în anul 2006 de comerţul cu produse ale industriei uşoare şi-a redus creşterea (3,0%) faţă de anul 2005, an care înregistra o majorare de 7,9% faţă de anul 2004.

Deficite s-au înregistrat în tranzacţiile comerciale cu metale comune şi articole, produse chimice şi minerale.

Existenţa la unele grupe de produse de diferenţe negative între valoarea exporturilor şi importurilor teoretic, ar putea însemna deteriorarea eficacităţii activităţii de prelucrare activă a sectoarelor respective.

Fenomenul poate avea şi alte explicaţii precum: structura diferită a exporturilor şi importurilor, decalaje de timp între momentul importului şi cel al exportului, stocarea importurilor în anumite perioade şi altele.

X

X X

În momentul în care o ţară devine membră a Uniunii Europene şi parte a Pieţei Unice, frontierele vamale între ţările membre UE dispar şi ca urmare nu mai există declaraţiile vamale care să fie utilizate ca sursă de date. Aderarea României la Uniunea Europeană necesită o serie de modificări în procedurile de preluare şi centralizare a informaţiilor statistice aferente comerţului internaţional cu bunuri, modificări impuse atât de legislaţia comunitară precum şi de legislaţia naţională din domeniu. Formalităţile vamale pentru comerţul desfăşurat cu celelalte state membre UE vor fi însă înlocuite de o serie de declaraţii suplimentare cu privire la **tranzacţiile intracomunitare** pe care companiile vor avea obligaţia de a le depune.

Având în vedere importanța deosebită a datelor statistice de comerț internațional, atât la nivel macroeconomic cât și la nivel microeconomic, în Uniunea Europeană a fost creat și dezvoltat un sistem statistic pentru colectarea acestor informații. Acest sistem statistic, denumit “INTRASTAT” are ca principală caracteristică colectarea datelor statistice direct de la operatorii economici care realizează schimburi de bunuri cu statele membre ale Uniunii Europene. În acest context Institutul Național de Statistică a realizat formularul de “declarație statistică Intrastat” privind schimburile de bunuri cu statele membre ale Uniunii Europene care include și rubrica denumită “natura tranzacției” în care se specifică codul tranzacției (inclusiv operațiuni în scopul prelucrării pe bază de contract - cod 40 și operațiuni ce succed prelucrarea pe bază de contract - cod 50).

Respectând cerințele Uniunii Europene și în cazul Ungariei și Poloniei se regăsesc aceleași metodologii de înregistrare ca și cele prevăzute de Institutul Național de Statistică. Atât în cazul Poloniei cât și Ungariei codurile aferente operațiunilor ce succed prelucrarea pe bază de contract și operațiunile ce succed prelucrarea pe bază de contract sunt 41 și 51. În ceea ce privește Ungaria, în cadrul explicațiilor metodologice, apar ceva mai multe detalieri privind operațiunile ce succed prelucrarea pe bază de contract.

În concluzie se poate considera că aderarea la Uniunea Europeană nu va avea ca efect dispariția definitivă a fenomenului de perfecționare activă, acesta urmând a fi înregistrat în continuare în evidențele statistice. Totuși, își va menține trendul descendent și în perioada care urmează fără a avea un impact major asupra evoluției comerțului exterior în ansamblul său.